DOI: https://doi.org/10.64076/ap261109.02

Vitalii Symonian
Uzhhorod University, Uzhhorod, Ukraine
ORCID iD: 0000-0002-3338-2960
Mariia Savko
Uzhhorod University, Uzhhorod, Ukraine

NATIONAL IDENTITY IN UKRAINIAN MUSICAL PERFORMANCE: THE ROLE OF FOLK TRADITIONS IN THE CONTEMPORARY ARTISTIC SPACE

Abstract. The theses examine the role of folk traditions in shaping and preserving national identity in contemporary Ukrainian musical performance. The significance of folk song heritage, traditional intonation, characteristic timbral features and authentic musical instruments in creating a recognisable national musical image is analysed. Particular attention is paid to the reinterpretation of folklore elements in contemporary performance practices and their integration into academic, popular and rock music. It is argued that folk tradition is an active factor in the development of contemporary Ukrainian musical art.
Keywords: national identity, Ukrainian musical performance, folklore, folk instruments, cultural memory, musical tradition, authenticity.

Віталій Симонян
Ужгородський університет, Ужгород, Україна
ORCID iD: 0000-0002-3338-2960
Марія Савко
Ужгородський університет, Ужгород, Україна

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В УКРАЇНСЬКОМУ МУЗИЧНОМУ ВИКОНАВСТВІ: РОЛЬ ФОЛЬКЛОРНИХ ТРАДИЦІЙ У СУЧАСНОМУ МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРІ

Анотація. У тезах розглянуто роль фольклорних традицій у формуванні та збереженні національної ідентичності в сучасному українському музичному виконавстві. Проаналізовано значення народнопісенної спадщини, традиційної інтонаційності, характерних тембрових особливостей та автентичного інструментарію у створенні національно впізнаваного музичного образу. Особливу увагу приділено переосмисленню фольклорних елементів у сучасних виконавських практиках, зокрема їх поєднанню з академічними, естрадними та рок-музичними напрямами. Обґрунтовано, що фольклорна традиція є активним чинником розвитку сучасного українського музичного мистецтва.
Ключові слова: національна ідентичність, українське музичне виконавство, фольклор, народні інструменти, культурна пам’ять, музична традиція, автентичність.

В умовах сучасних суспільно-культурних трансформацій особливого значення набуває проблема збереження та утвердження національної ідентичності засобами мистецтва. Важливе місце в цьому процесі посідає українське музичне виконавство, яке забезпечує передачу культурної пам'яті, історичних цінностей та художніх традицій від покоління до покоління. Музика виступає не лише формою мистецького самовираження, а й засобом усвідомлення національної належності.

Одним із найважливіших джерел формування української музичної ідентичності є народна творчість. Фольклорна спадщина містить характерні мелодичні звороти, ритмічні моделі, ладові особливості, жанрові форми та виконавські прийоми, які відображають історичний досвід українського народу. Саме ці елементи формують своєрідний музичний код, що забезпечує впізнаваність національної культури. Як зазначають П. Богоніс, Ч. Кицу та М. Бережнюк, традиційний народний інструментарій у сучасній музиці зберігає зв'язок із фольклорними витоками, водночас інтегруючись у глобальний музичний контекст.

Особливу роль у цьому процесі відіграють народні музичні інструменти. Сопілка, бандура, трембіта, скрипка, цимбали та колісна ліра мають не лише характерні акустичні властивості, а й певне символічне навантаження. Їхнє звучання асоціюється з конкретними історико-культурними регіонами, народними обрядами, побутом і традиціями. Зокрема, сопілка формує виразний тембровий образ українського фольклору, бандура уособлює історичну пам'ять та епічну традицію, а трембіта асоціюється з карпатською культурою та гуцульською ідентичністю.

У сучасному музичному середовищі народні інструменти дедалі частіше використовуються не тільки у традиційних ансамблях, а й у рок-музиці, фолктроніці, етно-попі та кіномузиці. Показовим прикладом є творчість українського гурту "Карна", у якій фольклорні інструменти та характерні народні інтонації інтегруються в музичну тканину важких жанрів. Подібний підхід демонструє, що традиційне звучання може бути повноцінною основою сучасної музичної композиції, а не лише декоративним елементом. Важливим напрямом є також сучасна інтерпретація народнопісенного матеріалу через автентичну манеру співу, діалектні особливості, традиційну мелодику та обрядові мотиви. Творчість гуртів DakhaBrakha, Go_A та ONUKA демонструє різні способи поєднання традиційного українського музичного матеріалу із сучасними засобами виразності.

Українські фольклорні традиції є важливим чинником формування національної ідентичності в музичному виконавстві. Їхнє значення полягає не лише у збереженні історико-культурної спадщини, а й у здатності формувати нові художні форми, актуальні для сучасного суспільства. Поєднання автентичного звучання з індивідуальною виконавською інтерпретацією створює передумови для розвитку самобутнього українського музичного мистецтва та його представлення в міжнародному культурному просторі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Богоніс П., Кицу Ч., Бережнюк М. Фольклорний інструментарій у сучасній музиці: традиційні витоки та глобальні контексти. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво. 2025. Т. 8, № 2. С. 217–237. URL: https://musical-art.knukim.edu.ua/article/view/346289

2. Денькович В. Репрезентації та символізм народних музичних інструментів у сучасній українській національній культурі. Українські культурологічні студії. 2023. № 1(12). С. 84–87. DOI: https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12).18

3. Вітюк Д. Фольклорні традиції, народні інструменти та символізм у сучасному українському металі (на прикладі аналізу альбому "Гуцулізейшн" гурту "Карна"). Вісник науки та освіти. 2025. № 5(35). С. 266–274. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-6165-2025-5(35)-266-274

4. Гвоздь Ю. Сопілкове мистецтво в сучасному культурно-мистецькому просторі: виклики та перспективи. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Вип. 79, т. 1. С. 87–94. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/79-1-12

5. Ткач А. Глобалізаційні процеси та їхній вплив на український музичний фольклор. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство. 2022. № 46. С. 145–149. URL: https://arts-series-knukim.pp.ua/article/view/258628